Lietas arhīva Nr. KA06-0234-21/3
ECLI:LV:ZAT:2021:0924.11221036721.3.S
Lieta Nr.11221036721

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2021.gada 24.septembrī

Zemgales apgabaltiesas tiesneši Juris Siliņš, Inga Akmeņlauka un Raimonds Rinčs, izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā krimināllietu sakarā ar Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurores Lidijas Buginas apelācijas protestu par Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedumu /pers. C/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu /pers. C/ notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu.

Drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā, turpināts piemērot līdz spriedums stāsies spēkā.

/pers. C/ desmit darba dienu laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas jāreģistrējas Valsts probācijas dienesta Zemgales reģiona teritoriālās struktūrvienības Jelgavas 1.nodaļā.

Spriedumā izlemta rīcība ar lietiskajiem pierādījumiem.

[2] Pirmās instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētais /pers. C/ izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu (zādzību), kas izdarīta iekļūstot citā telpā, t.i., izdarīja Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

2021.gada aprīļa mēneša beigās, precīzi nenoskaidrotā laikā, mantkārīgu motīvu vadīts, iedzīvošanās nolūkā, /pers. C/, atverot neaizslēgtās garāžas Nr./numurs/ durvis, iekļuva kooperatīva /Nosaukums/ garāžā Nr./numurs//adrese/, un no garāžas slepeni nozaga /pers. D/ piederošās mantas: 1) daļēji izjauktu automašīnu/TL marka//reģistrācijas numurs/dzeltenā krāsā 300 *euro* vērtībā; 2) motociklu /TL marka/sarkanā krāsā ar defektiem 450 *euro* vērtībā; 3) motociklu /TL marka/elektro zaļā krāsā ar blakus vāģi un vējstiklu 600 *euro* vērtībā; 4) motociklu/TL marka/ zilā krāsā ar defektu 400 *euro* vērtībā; 5) motociklu /TL marka/bez motora melnā krāsā 350 *euro* vērtībā; 6) vīriešu velosipēdu /TL marka/gaiši zilā krāsā 50 *euro* vērtībā; 7) velosipēdu /TL marka/melnā krāsā bez priekšējā riteņa 30 *euro* vērtībā; 8) sieviešu velosipēdu zilā krāsā ar sarkano priekšējo riteni 25 *euro* vērtībā un dažādas detaļas bez vērtības. Nozagtās mantas /pers. C/ pārvietoja uz savu garāžu Nr/numurs/ no kuras tās tirgoja. Tādā veidā /pers. C/ izdarīja /pers. D/ piederošās mantas slepenu zādzību 2205,00 *euro* apmērā.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas protestu iesniegusi Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurore Lidija Bugina.

Zemgales rajona 2021.gada 2.jūnija tiesas spriedums tiek pārsūdzēts daļā par Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanu.

Uzskata, ka šajā daļā Zemgales rajona tiesas spriedums ir nelikumīgs un atceļams faktisko un juridisko apstākļu dēļ. Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

Neapstrīdot spriedumā norādīto apsūdzētās personas nodarījuma juridisko kvalifikāciju un lietas faktiskos apstākļus, kas norādīti apsūdzībā, uzskata, ka /pers. C/ nepamatoti brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, jo nav ievērots Krimināllikuma 55.panta 11.daļā noteiktais, ka "Nosacīta notiesāšana nav nosakāma personai par tīša nozieguma izdarīšanu, ja persona agrāk bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanu un sodāmība par to nav noņemta vai dzēsta likumā noteiktajā kārtībā." Ievērojot, ka /pers. C/ tika notiesāts 2020.gada 3.jūnijā Zemgales rajona tiesā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 mēnešiem, saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu, notiesāts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 7 mēnešiem, tas ir, uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdi kriminālprocesā Nr.11221036721 (2021.gada aprīlī) /pers. C/ nebija dzēsta sodāmība, tāpēc 2021.gada 2.jūnija spriedumā viņam nevarēja noteikt nosacītu notiesāšanu.

Turklāt uzskata, ka tiesa nepilnīgi izvērtējusi visus apsūdzētā personu raksturojošos datus, īpaši sodāmības un kriminālprocesu, kas viņa apsūdzībā atrodas Zemgales rajona tiesas lietvedībā. Tāpēc nepamatoti atzina par lietderīgāku un audzinošāku apsūdzētajam par smaga nozieguma izdarīšanu noteikt pārbaudes laiku, nevis izolēt viņu no sabiedrības, jo tas stimulēšot viņu no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas pārbaudes laikā. /pers. C/ jau divas reizes notiesāts ar nosacītu brīvības atņemšanas sodu (2017.gada 6.jūnijā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 2020.gada 3.jūnijā pēc Krimināllikuma 185.panta pirmās daļas), kā arī 2020.gada 6.novembrī Zemgales rajona tiesai nosūtīta krimināllieta /pers. C/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 132.panta. No minētā secināms, ka nosacīta notiesāšana neattur apsūdzēto no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas ne tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, ne nedzēstas sodāmības laikā. Jāņem vērā arī, ka izdarītie noziedzīgie nodarījumi, par ko apsūdzēts /pers. C/ ir dažāda rakstura (vērsti pret satiksmes drošību, īpašumu un veselību), kas liecina par viņa noziedzīgo ievirzi. Divas reizes /pers. C/ brīvības atņemšana bija noteikta nosacīti, taču šāds sods nav sasniedzis savu mērķi, jo viņš turpina izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

Prokurore protestā citē Krimināllikuma 35.panta otru daļu.

Neatbilstoša soda piemērošana vainīgajām personām nesekmē citu sabiedrības locekļu atturēšanu no noziedzīgu darbību izdarīšanas, neveicina soda prevencijas funkciju uzdevuma izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas, ne citu personu pārliecību par nepieciešamību pildīt likumus un atturēties no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas.

Lemjot par iespēju personu notiesāt nosacīti, jāievēro kriminālsoda mērķi un jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu darbību recidīva novēršanu, notiesātās personas resocializāciju un atturēs citas personas no noziedzīgu

darbību izdarīšanas, kas ir ne mazāk svarīgs sasniedzamais soda mērķis.

Lūdz tiesu:

1) Atcelt Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedumu daļā par /pers. C/ noteiktajam brīvības atņemšanas sodam uz 5 mēnešiem Krimināllikuma 55.panta nosacījumu piemērošanu, sodu nosakot nosacīti ar pārbaudes laiku uz 1 gadu;

2) Atceltajā daļā taisīt jaunu spriedumu un sodīt /pers. C/ ar brīvības atņemšanu uz 5 mēnešiem;

3) Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu;

4) Apelācijas instances tiesā pārbaudāmi krimināllietai pievienotie apsūdzētā /pers. C/ personu raksturojošie materiāli;

5) Jauni pierādījumi netiek pieteikti.

[4] Par iesniegto apelācijas protestu viedokli iesniegusi Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurore Lidija Bugina.

Prokurora protestu uzturu pilnā apmērā, tai skaitā protestā norādītos motīvus, kas prokurora ieskatā ir par pamatu pārsūdzētā tiesas sprieduma atcelšanai daļā par soda noteikšanu apsūdzētajam /pers. C/, piemērojot Krimināllikuma 55.panta nosacījumus.

Nav noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim un nav arī citu procesuālo lūgumu. Neiebilst, ka krimināllieta tiek skatīta rakstveida procesā 2021.gada 24.septembrī un nolēmuma pieejamības diena ir 2021.gada 27.septembris.

Motīvu daļa

[5] Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmajā daļā noteikto, krimināllietu apelācijas kārtībā var iztiesāt rakstveida procesā arī gadījumos, kas nav minēti Kriminālprocesa likumā. Prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, var izteikt lūgumu, to pamatojot, lietu izskatīt mutvārdu procesā.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka lietu iespējams iztiesāt rakstveida procesā, jo no prokurora un personām, kuru intereses un tiesības apelācijas protests aizskar nav saņemti pamatoti lūgumi lietas izskatīšanai mutvārdu procesā.

[6] Pārbaudījusi pierādījumus, iepazinusies ar apelācijas protestā izklāstītajiem argumentiem, Zemgales apgabaltiesa uzskata, ka prokurora apelācijas protests ir apmierināms. Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedums atceļams daļā par Krimināllikuma 55.panta piemērošanu /pers. C/. Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

[7] Zemgales apgabaltiesa pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem sprieduma neatceltajā daļā un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu neatkārto pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus.

Pirmās instances tiesas sēdē pamatoti nav veikta pierādījumu pārbaude, bet ir pārbaudīti pierādījumi, kas attiecas uz apsūdzētā personību.

Nosakot soda veidu un mēru par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, pirmās instances tiesa pareizi secinājusi, ka izdarīts smags noziegums. Pareizi konstatēts viens atbildību mīkstinošs un viens pastiprinošs apstāklis.

Zemgales apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas secinājumiem, ka apsūdzētajam par Krimināllikuma 175.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ir piemērojams sankcijā paredzētais brīvības atņemšanas sods.

[8] Apsūdzētais/pers. C/ ir agrāk tiesāts, pēdējā sodāmība nav dzēsta. Iepriekš nosacīta notiesāšana /pers. C/ bijusi piemērota divas reizes, bet piemērotais sods nav sasniedzis soda mērķi. Fakts, ka persona iepriekš tiesāta par dažādiem noziedzīgiem nodarījumiem, personu raksturo negatīvi, kā tādu, kurai ir nosliece uz noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. 2021.gada 20.oktobrī pirmās instances tiesā nozīmēta izskatīšanai krimināllieta Nr.11221069420, kurā /pers. C/ celta apsūdzība pēc Krimināllikuma 132.panta. Apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu pēc Zemgales rajona tiesas 2020.gada 3.jūnija sprieduma.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 23.pantu krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personu celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un nosakot valsts institūcijām un personām obligāti izpildāmu krimināltiesisko attiecību noregulējumu, kas, ja nepieciešams, realizējams piespiedu kārtā. No minētā kriminālprocesa pamatprincipa izriet, ka pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas kompetencē ir noteikt personai soda veidu, soda mēru un vai piespriestais sods ir izpildāms (sk. Augstākās tiesas 2017.gada 23.ferbuāra lēmums lietā Nr.SKK-68/2017).

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka, lemjot par iespēju notiesāt personu nosacīti, ir jāievēro krimināls soda mērķi. Proti, ir jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu, aizsargās sabiedrisko drošību, atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, sekmēs notiesāto personu resocializāciju. Jāievēro ne tikai vainīgā personību raksturojošie dati, bet arī fakti, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu (noziedzīgu nodarījumu smagums, izdarīto noziedzīgo nodarījumu skaits, nodarītais kaitējums utt.). Turklāt tiesai pēc visu šo minēto apstākļu izvērtēšanas ir jārodas pārliecībai, ka, sodu neizciešot, vainīgais turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus (sk. Augstākās tiesas 2018.gada 8.augusta lēmums lietā Nr.SKK-434/2018).

Krimināllikums 55.panta 11.daļa noteic, ka nosacīta notiesāšana nav nosakāma personai par tīša nozieguma izdarīšanu, ja persona agrāk bijusi notiesāta ar brīvības atņemšanu un sodāmība par to nav noņemta vai dzēsta likumā noteiktajā kārtībā.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka, prokurore pareizi apelācijas protestā norādījusi, ka /pers. C/ nepamatoti brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti, jo nav ievērots Krimināllikuma 55.panta 11.daļā noteiktais. Ievērojot, ka /pers. C/ uz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdi kriminālprocesā Nr.11221036721 nebija dzēsta sodāmība, tāpēc 2021.gada 2.jūnija spriedumā viņam nevarēja piemērot nosacītu notiesāšanu.

Pirmās instances tiesa nonākusi pie kļūdaina secinājuma par iespēju apsūdzētajam piemērot nosacītu notiesāšanu. Fakts, ka apsūdzētais nožēlo izdarīto, nav izšķirošs fakts, lai piemērotu nosacītu notiesāšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta pirmās daļas 3.punktu, Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmo daļu, Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedumu daļā par Krimināllikuma 55.panta piemērošanu pie soda noteikšanas /pers. C/.

Pārējā daļā Zemgales rajona tiesas 2021.gada 2.jūnija spriedumu atstāt negrozītu.

Nolēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales apgabaltiesā.

Tiesnesis J.Siliņš
Tiesnese I.Akmeņlauka
Tiesnesis R.Rinčs